

Ријеч Пиве

Плужине, година V, број, 43/44, новембар/децембар 2020. Бесплатан примјерак

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ МИЈУШКО БАЈАГИЋ ЗА „РИЈЕЧ ПИВЕ“

Вријеме је да престане деценијско игнорисање Плужина

СТРАНЕ 4 - 5

„БАЈО ПИВЉАНИН“
ЈЕСЕЊИ ПРВАК
ЦРНЕ ГОРЕ У ФУТСАЛУ

СТРАНЕ 16 - 19

МИСЛИО САМ
ДА ЈЕ МЈЕШИНА
ПУНА КАЈМАКА КАМЕН

СТРАНЕ 20 - 22

Џаба поглед - млади одлазе

СТРАНЕ 7 - 9

Три круга живота

СТРАНЕ 14 - 15

Пивљани изван Пиве

СТРАНЕ 24 - 27

Одлазак добротвора којег је красила људскост

СТРАНЕ 10 - 11

ИМПРЕСУМ

Министарство културе Црне горе у Евиденцији медија под редним бројем 778. од 7. 10. 2016. године уписало је штампани медиј „Ријеч Пиве“ чији је оснивач издавачко предузеће “Наша Пива” д.о.о. Лист је подржан од Министарства културе.

Главни и одговорни уредник:
Радмило Тадић

Уређивачки одбор:
др Раденко Пејовић, др Златко Булић, Наташа Лучић,
Миленко Мишко Мићановић, Мироје Вуковић, Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com

Фото: Парк природе Пива

УМЈЕСТО УВОДНИКА

ПИВА У МОМ СРЦУ

Пише: Јелена МИТРИћ, студент

Нијесу године то што се броји у животу, већ дани проведени у мјесту у којем си најсрећнији. Зато реци-те мору, шапните небу, врисните планини, јавите ријеци, напишите пјеснику и осликајте сликару да постоји само једно мјесто на свијету којем припадамо и које нам припада.

Пива је мој корјен и извор мог постојања. Она је мој први корак, прва ријеч и прво слово. Она је моја земља, моје огњиште, музеј успомена и споменар сјећања. Ријека другарства, старих кумстава и чувар породичних вриједности. Не купује се она, не позајмљује се! Она се чува и поштује.

Тако данас као и јуче, као и прије пар дана себи по ко зна који пут при-знајем да њу волим некако другачије - безусловно и свим срцем. Полако схватим да о њој причам увијек са неком посебном емоцијом. У њој су дани (не)поновљиви, некад ми се

„ОВДЈЕ САМ ПОСТАО, ОВДЈЕ ЋУ НЕСТАТИ. ОВДЈЕ САМ УГЛЕДАО НЕБЕСКИ БЕ-СКРАЈ И ПУЧИНУ НА КОЈОЈ МИ СЕ ОКО ОДМАРА, И ОВО НЕ БИХ ЗАМИЈЕНИО НИ ЗА ЈЕДАН КРАЈ НА СВИЈЕТУ. ЉЕПШИХ МОЖДА ИМА, ДРА-ЖИХ НИГДЈЕ“.

МЕША СЕЛИМОВИЋ

чини да Пиву сунце сваког јутра јаче грије, да је тихи вјетар са планина прољепшава, као и бистра вода језе-ра. Да се њене ријеке грле као сестре, а извори воле као браћа.

Из Пиве не одлазим лако, али јој се увијек са радошћу враћам. Зове ме тихо и са стидом, а ја јој се увијек враћам као ласта југу, пчела цвијету и роса трави.

**ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ
МИЈУШКО БАЈАГИЋ ЗА „РИЈЕЧ ПИВЕ“**

Вријеме је ДА ПРЕСТАНЕ ДЕЦЕНИЈСКО ИГНОРИСАЊЕ

Плужина

Упутићемо иницијативу Влади Црне Горе да се успостави малогранични прелаз на граници ка Гацку, а на основу обећања члана Предсједништва БиХ Милорада Додика очекујемо да ће такав приједлог бити упућен и Савјету министара БиХ, тако да се омогући несметан прелазак границе житељима Гацка и Плужина и да тако наставимо развијати традиционално добре везе између ове двије општине – казао је за „Ријеч Пиве“, предсједник Општине Плужине Мијушко Бајагић, коментаришићи недавну реконструкцију дијела пута од Автовца до црногорске границе.

На питање шта очекује од нове црногорске Владе, будући да је прошла власт деценијама игнорисала обавезе према општини, Бајагић каже да очекује да Плужине добију „оно што им припада“.

–Најважније је да ново руководство у Електропривреди у сарадњи са новим министром приступи рјешавању обавеза које Електропривреда има према Плужинама које се одлажу деценијама. Велики проблем за Општину је што још није за-

*НАЈВАЖНИЈЕ ЈЕ ДА НОВО РУКОВОДСТВО
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ У САРАДЊИ СА МИНИСТАРСТВОМ
ПРИСТУПИ РЈЕШАВАЊУ ОБАВЕЗА КОЈЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА
ИМА ПРЕМА ПЛУЖИНЕ КОЈЕ СЕ ОДЛАЖУ ДЕЦЕНИЈАМА.
ВЕЛИКИ ПРОБЛЕМ ЗА ОПШТИНУ ЈЕ ШТО ЈОШ
НИЈЕ ЗАВРШЕН КОЛЕКТОР, ПАРКИНГ ПРОСТОР И
РЕКОНСТРУКЦИЈА УЛИЦА, ШТО ЈЕ НА ОСНОВУ УГОВОРА
ОБАВЕЗА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ. СИГУРАН САМ ДА БИ ИМАЛИ
ЈОШ ОКО СТОТИНУ НОВИХ РАДНИХ МЈЕСТА ДА СУ ТЕ
ОБАВЕЗЕ ЗАВРШЕНЕ НА ВРИЈЕМЕ*

вршен колектор, паркинг простор и реконструкција улица, што је на основу уговора обавеза Електропривреде. Сигуран сам да би имали још око стотину нових радних мјеста да су обавезе према Плужинама завршене на вријеме – рекао је Бајагић.

Према његовим ријечима, извођач годинама касни са изградњом кружне саобраћајнице који сходно

уговору финансира Електропривреда, а због тога трпе грађани и туристичка привреда.

– Извођач као изговор користи мањкавости пројекта у дијелу који се тиче прилазу зградама, а због кашњења такорећи терорише народ и туристичке предузетнике- не могу да људи да се паркирају испред зграда, не могу да приђу да дотјерају

дрва... Због мањкавости у пројекту морала је и Општина да се укључи у рјешавање проблема прилаза зградама. Прилаз Сочици и Ловачком дому и камповима на Росуљама је доведен у катастрофално стање. Рок за завршетак је био шест - седам мјесеци, а радови трају већ четири године – рекао је Бајагић, додајући да ће завршетак саобраћајнице ипак бити велики замајац за развој, те да ће уљепшати дио насеља за који су везани бројни туристички садржаји, као и да ће развоју допринијети и бројни планови за улагања у инфраструктуру.

–Планом буџета за 2021. годину који је усвојен на Скупштини, приходи ће износити 5. 256 000 еура, а то је значајан пораст. Главни разлог за повећање буџета је то што смо ушли у расподелу средстава егализационог фонда, која би требало да износе више од милион еура. Законом је одређено да се средства из егализационог фонда користе за оне потребе и радове за које је надлежна локална управа за задовољење општих потреба становништва. Највише за комуналне дјелатности - путеве и водоводну дјелатност. У плану смо предвидјели капитални буџет од 2.370.000 еура. Од тога дијела највише, односно 1.600.000 еура биће утрошено за инфраструктуру. Планирано је да за оправке путева, пресвлачење новим асфалтом и асфалтирање утрошимо више од пола милиона. За пробијање и насипање нових путев на сеоском подручју, потрошићемо око 150 хиљада, а за водоводе на сеоском подручју око 120 хиљада еура – казао је Бајагић.

Он је нагласио да очекује да у финансирању водовода учествују и грађани, али и надлежно Министарство.

Према његовим ријечима, буџетом су предвиђени бројни важни инфраструктурни пројекти у градском насељу, као што је реконструкција дијела градске улице због укључења на кружну саобраћајницу и сређивање прилаза од фабричких зграда до нове саобраћајнице. У плану је, поред осталог, уређење градског гробља и учешће Општине у изградњи храма. Р.Т.

Инфо пулт за евидентирање учесника у рафтингу

Инфо пулт за евидентирање посјетилаца – учесника који долазе на рафтинг у општину Фоча стављен у функцију, уз подршку Европске уније. На раније изграђеном објекту који се налази на 4. километру новог пута десном обалом Таре, у селу Хум, завршено је постављање сета соларних панела чиме је омогућено напајање електричном енергијом и несметано функционисање објекта.

Овај објект има првенствено функцију евидентирања посјетилаца-учесника у рафтинг туризму, али и других туриста који долазе у посјету овом атрактивном подручју. На инфо пулту ће сви посјетиоци моћи да добију потребне информације везане како за рафтинг туризам, тако и за видиковце у тој области, за друге атракције на подручју општине Фоча, укључујући и информације о смјештају, гастрономској понуди, културно-историјском наслеђу и слично. Постављање соларног сета на инфо пулт за евидентирање посјетилаца – учесника који долазе на рафтинг у општину Фоча је једна у низу од активности пројекта "Туризам, Адреналин и Рафтинг Авантура (Т.А.Р.А)" који спроводе Општине Плужине и Фоча, у сарадњи са Парк природе Пива и Туристичком организацијом општине Фоча, а финансира Европска унија у Босни и Херцеговини у оквиру Програма прекограничне сарадње.

Општина Плужине додијелила дјеци новогодишње пакетиће

Општина Плужине је и ове године додијелила дјеци са територије општине новогодишње пакетиће, укупно 320. Поклоне су добила дјеца предшколског узраста и основци.

С обзиром на то да није било могућности за организацију новогодишње приредбе, дјеца су добила пакетиће захваљујући доброј организацији службеника локалне управе, који су и до најудаљенијих села стигли и обрадовали малишане.

Такође, значајан допринос су дале и школе са територије Општине па су дјеца школског узраста поклоне добила преко својих учитеља и наставника.

Општина Плужине на овај начин одржава континуитет добре праксе и брине о нашим најмлађим суграђанима и у ванредним околностима насталих због ковид кризе.

Боља туристичка понуда

Општине Плужине и Фоча су у сарадњи са Парком природе „Пива“ и Туристичком Организацијом Општине Фоча, развиле једнодневне и вишедневне туристичке пакете који интегришу туристичку понуду у ове двије пограничне општине. Туристички пакети обухватају 8 тура, 5 једнодневних и 3 вишедневне, гдје су обједињени најпопуларнији туристички садржај обје општине.

Туре су објединиле најатрактивније туристичке садржаје, као што су рафтинг, планинарење, зип лине, јееп сафари, крстарење и нове туристичке производе – слободно пењање, кајакинг и посматрање птица и дивљих животиња. Изабрани су најпопуларнији локалитети, видиковци и одмаралишта заједно са туристичким атракцијама, како би туристи који посјећују прекогранично подручје у потпуности доживјели обје општине. Поред активног туризма, туристички пакети укључују и културно-историјске вриједности ове двије општине. Обједињене су и природне вриједности два Национална Парка – Сутјеске и Дурмитора, као и Парка природе „Пива“, који је уједно и њихова природна веза.

Туристички пакети који укључују једнодневне и вишедневне туре су један у низу од активности пројекта "Туризам, Адреналин и Рафтинг Авантура (Т.А.Р.А)" који спроводе Општине Плужине и Фоча, у сарадњи са Парк Природе Пива и Туристичком организацијом општине Фоча, а финансира Европска унија у Босни и Херцеговини у оквиру Програма прекограничне сарадње ЦБЦ БиХ-МНЕ.

"МОЖДА КОРОНА 'НАТЈЕРА' ЉУДЕ ДА СЕ ВРАТЕ СЕЛУ И ЗАБОРАВЉЕНОМ РОДНОМ ОГЊИШТУ"

Џаба поглед - млади одлазе

УПРКОС ТОМЕ ШТО ЈЕ ЧУВЕНИ НАУЧНИК ЈОВАН ЦВИЈИЋ ГОВОРИО ДА ИЗ ГОРАНСКА „ПУЦА“ НАЈЉЕПШИ ПОГЛЕД НА БАЛКАНУ, МНОГИ СУ НАПУСТИЛИ ТО ПИВСКО СЕЛО, АЛИ ЈЕ И ДАЉЕ "ЖИВО" У КРАЈУ ЛАЗАРА СОЧИЦЕ

Када је у селу Горанско, пет километара од Плужина, Јован Цвијић стао на узвишењу гдје је, по његовом предлогу 1864. године војвода Лазар Сочица подигао кулу, казао је да се са тог мјеста пружа најљепши поглед на Балкану.

Диче се мјештани Горанска селом и причу о њему углавном почињу цитирајући чувеног српског научника о најљепшем погледу на Балкану.

Тако је било и када смо посјетили село.

„Горанско је географски на пра-

вом мјесту. Није залуд рекао Цвијић да се са мјеста гдје се налази кула Лазара Сочице пружа најљепши поглед на Балкану. Од куле можете видјети 20 и нешто села. Онда, село је уз магистралу, зиме знају да буду блаже”, каже Перо Рабрен кога смо затекли како мијеша троп, док је у помоћном објекту све мирисало на шљиву која се у том тренутку пекла.

Жали Рабрен за оним временима када је на Горанску радило око 250 радника.

„Живјело се мало боље него сад, јер су нам уништили масу ствари.

Фабрика електрода

Затворили су нам Фабрику електрода гдје је радило 220 радника, што је најмање 200 породица. Био је и Дистрибутивни центар гдје је лагерисана роба преко Владе, као резервни центар, гдје је радило око 30-40 радника. И то нам је затворено. Да не причамо за Плужине. И тамо је све затворено. Само је остала Електрана, а и тамо ради свега 20 одсто радника из Пиве. Остали су из Никшића, Подгорице и даље. Чаба што је у нашем мјесту, ми смо

запостављени. Омладина мора да иде трбухом за крухом, да ради...”, негодује Рабрен и нуди домаћом шљивом.

Каже, домаћа ракија и бијели лук су пријеки лијек против короне и свако јутро, иако има три бајпаса и један стент, почиње чашицом и главицом.

Можда корона, каже Рабрен, “натјера” људе да се врате селу и заборављеном родном огњишту, мада је, истиче, то требало давно да се

догоди.

„Давно је требало да се врати доста људи, али држава није окренула главу. Док смо били здрави и ја и жена тражио сам да добијем краву-двје на кредит. Питају ме - имам ли десет крава. Значи, ако имам двије-три краве не могу још двије-три добити, но ко има десет дај му још, а овај који нема скреши га још више. Да бог мили сачува. Не питам никога ни за какву политику ништа. Ако наставе овако сада, онда боље да ни ови нијесу долазили, него да су они стари остали, да знамо како и шта је. Њих смо навикли”, са осмијехом каже Рабрен.

Супруга му је такође срчани болесник и њих двоје, за укупно 51 годину стажа, заједно примају 300 еура пензије.

Здравствено стање им не дозвољава да се интензивно баве пољопривредом, тако да имају само једну краву и неколико кокошака.

„Шта се може са тим парама. Ништа. Имамо двије кћерке које раде, али које у ово доба короне више не раде него што раде, и сина студента. Омладини је тешко. Немају хе да изађу, а поготово што немају средстава. Како ја моју ћезу да пошаљем да изађу са друштвом у кафану када је укупно примање моје и жнино 300 еура”, пита Рабрен.

Сретен Цицимил са унуком

У селу војводе и љетњиковац паше

Рабренов комшија Весо Бакрач истиче да је Горанско познато по радним, организованим људима.

„На Горанску се живи добро. Ко хоће да ради - има, а и ради се. Видите и сами какве су куће, каква су домаћинства, какве су окућнице. Фабрика је одржала и сточарство и село, јер док је била фабрика било је више становништва и тада се много више радило. Али, радни су људи овдје - саде, косе, држе стоку, ничу нове фарме”, каже Бакрач.

И Бакрач и његова супруга су пензионери. Држе више од 60 оваца и јагњади. Он, за разлику од Рабрена, сматра да данас људи напуштају огњишта више из помодарства.

„Мало је домаћина у селу који немају стоке. Ове године ће бити извађена и велика количина кртоле. Данас људи ‘оће мало више да се жале. Мало више би да се иде неђе, а да се не настави то радити. Међутим, све се то може радити јер Горанско пресеца магистрала, ту је близу Никшић, близу Плужине, може се радити, али примјећујем, а јесам ли у праву не знам, да је то мода да се иде неђе и да ће се тамо лакше живјети него ође”, сматра Бакрач.

Учитељ у пензији Сретен Цицимил подсећа на богату историју краја, као и културно-историјске знаменитости, попут куле Лазара Сочице, која ће наредне године постати историјско-природњачки музеј и којом ће газдовати Парк природе „Пива”, чиме ће бити употпуњена туристичка понуда тог краја.

„Мислим да је Горанско једно од најљепших села у Пиви. У селу се налази и кула на три нивоа великог човјека, војводе, ратника и јунака свога времена, Лазара Сочице, која је у то доба била један од највећих објеката у Црној Гори. Преко пута је љетњиковац Омер-паше Латаса, подигнут 1853. године и на коме стоји натпис који то потврђује”, прича учитељ који се пензионисао 2009.

Када је на Фабрику, каже Цицимил, стављен катанац, био је то сигнал многим, посебно младима, да по-

Горанско

сао морају тражити негдје друго, па је добар дио њих напустио село.

Остало их је ипак, каже он, довољно да Горанско живи.

„Остала је претежно мушка омладина. То су веома добри, вриједни и радни момци, али се не жене јер дјевојке неће да дођу на село, без обзира што им живот ту не би био тако лош. Некада је живот на селу био веома тежак. Радило се физички, косило, пластило, са воловима се вукло. Данас постоје машине за све, само је ту физичка снага што се тиче управљања. Када упоредимо

данашњи живот и живот прије неколико година, велика је разлика”, каже Цицимил.

Школу, која је најстарија у Пиви а сада је подручно одјељење плужинског Образовног центра, оставио је, каже, са 28 ученика, а данас тамо уче само два основца.

Сви се ипак надају да ће Горанско увијек бити примамљиво, како мјештанима који неће напуштати родно огњиште, тако и туристима који ће жељети да се увјере да ли је Цицимил био у праву.

Светлана МАНДИЋ (Вијести)

Перо Рабрен

**МР РАДИВОЈЕ ЈОВАНОВ ЧАВИЋ
(1947 - 2020)**

Одлазак добротвора којега је красила људскост

РАДИВОЈЕ НАС ЈЕ 3. ОКТОБРА 2020. ГОДИНЕ НЕОЧЕКИВАНО НАПУСТИО И ПРЕШАО У ВЈЕЧНОСТ, А РОДБИНУ И НАС ПРИЈАТЕЉЕ, САРАДНИКЕ И ПОЗНАНИКЕ ОСТАВИО ДА ЖАЛИМО ШТО ЋЕМО ДАЉЕ КРОЗ ЖИВОТ БЕЗ ЊЕГА

Одлазак познатих и признатих, успјешних и пословних људи, значи и организовање јавних комеморација како би се изрекле речи заслуге за животно трајање и све оно шта су радили и урадили у свом животном добу. Овакви скупови се не организују само за оне који нас напуштају и одлазе, већ и због породица, како би им се захвалили и изразили поштовање за њиховим чланом породице који није био као и сви остали; управо да се направи разлика између оних који су на више начина значили и били запамћени у свом животном трајању. Прилике које су нас све задесиле не дозвољавају скупове, па је ово један од начина да се каже бар нешто за некога које то заслужио.

Радивоје је рођен 25. априла 1947. године на Пишчу. Похађао је основну школу на Пишчу, а осмољетку на Трси. Грађевинску техничку школу уписао је у Титограду и све вријеме школовања био одличан ђак. У Сарајеву је завршио Вишу Геодетску школу. На Факултету Организационих наука у Београду је дипломирао, а потом, 1987. године стекао титулу магистра организационих наука.

Године 1966. започиње свој радни вијек у предузећу „ПТТ Инжењеринг“ у Сарајеву тамо му је већ радио брат Радоман. Ово напомињем јер су из наших породица старија браћа и сестре увијек помагали својим млађим у школовању и запослењу. У предузећу је обављао послове и радне задатке од приправника до члана Пословног одбора РО „ПТТ Инжењеринг“ Сарајево. За остварене резултате одликован је Медаљом рада, похваљиван и награђиван више пута.

Услед ратних дешавања на просторима БиХ, Радивоје са породицом долази у своју Црну Гору 1992. године. У фебруару наредне године, оснива предузеће „ПТТ Инжењеринг“ Подгорица. Све вријеме је успјешно обављао функцију извршног директора.

Радивоје је био велики добротвор. Редовно је давао прилоге у добротворне сврхе. Лично Радивоје, али и предузеће „ПТТ Инжењеринг“ Подгорица чији је оснивач, својим

Радивојева кућа у Пишчу

донацијама подржавали су науку, културу, спорт и вјерске заједнице. Запамтио сам да је стипендирао неке студенте са Медицинског факултета, али и других струка, помагао и издвајао средства за породице којима је требала помоћ. Скоро свима који су му се обраћали за финансијску помоћ за штампање књига излазио је у сусрет.

Био је члан Удружења Пивљана у Подгорици у којем је свесрдно радио и финансијски га помагао. Потпуно се био ангажовао на изградњи пута преко Војиновића и спајањем са путем који иде преко Пишча. Није жа-

лио ни времена ни средстава. Врло радо је учествовао у програмском и финансијском дијелу за Пјесничке сусрете у Плужинама, на Шћепан пољу и у свом родном Пишчу. Умио је све то да ради на лијеп и коректан начин, са осјећајем да је то људски чињети.

Радивоје је волио своје родно Пишче и одабрао да у њему вјечно почива. Волио је да се виђа и дружи са свима из села. У селу је урадио капелу на сеоском гробљу и сва потребна средства обезбиједио, а комшије су учествовале и помагали у раду. Да ништа друго многи ће га памтити и по томе. Породица је дала прилог

на име четрдесетодневног помена за одржавање капеле. Волио је живот, људе и дружење, изнад свега волио је своју породицу, супругу Гордану, кћерке и унучад Мину и Матеју. Мислим да требамо бити поносни што смо имали таквог човјека за пријатеља, кума и комшију и да смо дужни да му обиђемо вјечни дом и кажемо још понеку ријеч захвале.

Драги Радивоје, почивај у својем родном и вољеном Пишчу и нека ти вјетрови и цвјетни мириси са Дурмитора пренесу дио наше љубави и поштовања које си ти заслужио у свом животу. Радомир Бајо ЈОЈИЋ

Први транзистор у Пиви

Крајем јуна 1959. године просвјетни радници из Пиве организовали су своју стручну ескурзију у Сарајево и Београд. На тај списак уз моју молбу су уписали и моје име и испало је да сам и ја просвјетни радник, иако сам тек био завршио осмољетку.

Полазак је био из Никшића па преко Билеће и Мостара за Сарајево. У Сарајеву смо били у посјети једној основној школи и тада сам се по први пут нашао међу наставним особљем и држао дневник у рукама у пространој зборници, гледајући како то њихови наставници биљеже у дневнике одржану наставу. Срећом нико ме ништа није питао па нијесам могао погријешити. Кад се завршила посјета Сарајеву стигли смо у Београд. Ту сам се одвојио од просветара и отишао код брата. То

је био мој први сусрет са Београдом, а прије тога и са Сарајевом.

Тих дана сам обилазио знаменитости у Београду и био одушевљен музејима, грађевинама и прелијепим парковима. При повратку за Пиву брат Божо је купио филипсов транзистор и дао ми да понесем у Пиву. Тада сам први пут летио авионом за Титоград, морам признати да сам се мало плашио лета.

Транзистор сам стално носио у рукама плашећи се да му се шта не деси. Још у авиону сам пробао да га навијем да ради, али није било ничег сем шуштања. Чим сам изашао из авиона упалио сам транзистор и гле чуда радио је. Кад сам дошао на Пишче одмах сам укључио транзистор и одврнуо га до краја. То је била прва транзисторска музика у Пишчу, а мислим и у Пиви. Редовно су се слушале вијести и Глас Америке

– Грга Златопера, недјељом навече Весело вече и друге емисије. Први транзистори су се почели производити у свијету 1954. године, иако су дјелови за транзисторе патентирали још 1924. године. У Пиви је доста села имало радио апарате са сувим батеријама, па је и Пишче имало такав један радио купљен 1939. године. Када су мјештани виђели и чули како ради транзистор и да може да се носи, послје 1961. године почели су да их купују, а касније и касетофоне како су их они звали. Било је породица које су прије рата имале грамофоне, на навијање, са металним иглама, које су се мијењале после дуже употребе.

Први трензистор је сачуван и као што видите лијепо изгледа, исправан је и ради на четири веће округле батерије од 1,5 волт.

Радомир Бајо Јојић

ПИШЕ: Павле Пајо ГЛОМАЗИЋ

ТРИ КРУГА ЖИВОТА

Никшић

КАДА ЈЕ ОТАЦ, ПОШТАНСКИ СЛУЖБЕНИК, ПРЕМЈЕШТЕН ИЗ ГОРАНСКА У ПЛУЖИНЕ ОНО МАЛО СТВАРИ ШТО СМО ИМАЛИ ОД ПОКУЋСТВА МОГЛО ЈЕ ДА СТАНЕ НА ДВА КОЊА КОЈИ СУ БИЛИ ВЛАСНИШТВО ЈАКОВА БАЛАНЦИЋА И БОРИСЛАВА МИТРИЋА. ТАКО ЈЕ БИЛО И ПРИ СЕЛИДБИ ИЗ ВЕЛИМЉА НА ГОРАНСКО, ПУТ ОД НИКШИЋА ДО ПЛУЖИНА БИО ЈЕ ПРОБИЈЕН САМО ДО МИЉКОВЦА, А РАДИЛИ СУ ГА ДАЛМАТИНЦИ СА НАРЕДБОМ: „КОПАЈ ШТО ДУЖЕ, А УЖЕ“

Рођен сам у никшићкој болници 10. новембра 1947. године, у години када се обнављала држава, у години тачкица и радних акција. Становали смо у Вардарској улици, најмањој у граду, али и из које су поникли Миодраг Скале Гвозденовић и Божидар Бота Копривица и многи други великани спорта и књижевности. Отац Милоња је те године био премјештен да ради у пошти Трса на Пивској планини, па није могао да дође да види своје прво дијете, чак до марта 1948. због великог снијега. Одмах по повратку са Трсе отац је експресно добио налог да се сели на Горанско. Не знам због чега, али он је ваљда по некој казни стално у свом животном и радном вијеку био премјештан. На Горанску се родио Миго 1949. године, а Марта 1952. Бабица је била Милуша Божа Мићановић, тетка наше мајке. Радиле је

тај посао стручно као права бабица. Поштари су имали неких проблема у пошти Велимље па опет премјесте оца да се са фамилијом пресели тамо. Четири године смо провели у кући Огњеновића. Отац је волио да игра карте па су му често подметали разне контроле, али је све то стоички подносио. 1956. године смо морали опет да селимо, овај пут поново на Горанско, у своју родну Пиву.

Када је отац, поштански службеник, премјештен из Горанска у Плужине оно мало ствари што смо имали од покућства могло је да стане на два коња који су били власништво Јакова Баланцића и Борислава Митрића. Тако је било и при селидби из Велимља на Горанско, пут од Никшића до Плужина био је пробијен само до Миљковца, а радили су га Далматинци са наредбом: „Копаж што дуже, а уже“. У Плужинама смо добили стан на лијевој обали Врбнице

тако да смо се нас седморо смјестили у пола куће, биле су то простране четири собе, а извођач је био Гачанин Јанко Зеленовић. Био је то почетак мог другог круга животног, али и најсрећнији дани. Насеље на обали Врбнице је било као прави мали рај на земљи. Имали смо агрегат који је струјом нападао читаво насеље до 22 сата, затим биоскопску дворану, бријачницу, обућарску радњу, хотел и кафане. Брицо је био Драго Бановић из Трубјеле код Никшића спреман да измисли разне смицалице. Тако је и једанпут разгласио да се скупља паучина или да се шиљи зоб и врши откуп у његовој радњи. Кад су га провалили мјештани околних села једва је извукао живу главу, па је морао да се сели у Мратиње. Обућар Митар Шуцо Вуковић из Автовца је дошао у Плужине и отворио радњу у којој је и спавао. Био је изванредан спортиста, а посебно одбојкаш,

а говорио је: „Нацртај ми је“. Може се рећи да смо у Старим Плужинама били претече фудбала. Пошто није било великог терена играли смо на мале голове испред Хотела Пива. Имали смо јаку екипу у којој су играли: Зеле и Миро Цицмил, Пајо и Миго Гломозић и Мићун Продановић. Много екипа је просто збрисано са терена, а тактика је била тако што су Мићун, Миго и Миро играли одбрану на три метра од гола, а ја и Зеле напад који нико није могао зауставити. За екипу ветерана играли су: Вилотије Радовић, Спасоје Тодоровић, Радојица Раденко Јокановић, Ратко и Љубо Дацић, Светозар Јојић, Теодор Благојевић, Остоја Тадић и други. Тако је било до 1969. године када је направљен терен за мале спортове, а главни творац тога терена је био професор др Драго Милошевић тако да је на њему било милина играти, а посебно пробацити кроз ноге

неком од противничких бекова. На том терену се догодио прави спектакл одигран 25. маја 1969. године између Фоче и Плужина, а сусрет се пред око 500 гледалаца завршио неријешено 2:2. За Плужине су играли: Спасоје Тодоровић, Радојица Јокановић, Ратко Дацић, Зеле и Миро Цицмил, Миго и Пајо Гломозић, Мићун Продановић, Мирко Вуковић, Мијо Бошњак и други. Био је то почетак оног традиционалног турнира у малом фудбалу који траје и данас пуних 50 година. Традиционални турнир у част Дана ослобођења Плужина почео је у мају 1969. године и учествовало је 12 екипа. У финалу су се састале екипе Старих Плужина и Хидротехнике. За Плужине су играли: Боро Вукотић, Ђоле Делић, Миро Гломозић, Спасоје Благојевић, Живко Благојевић, Никац Никчевић, Пајо Гломозић и Мирко и Милисав Вуковић. Побједили

су Плужињани резултатом 3:2, а за Хидротехнику су играли: Микача, Сретен Блечић, Зоран Негић, Нишки и други. Осим фудбала у Старе Плужине су редовно долазили пјевачи са југословенске естраде: Лепа Лукић, Сафет Исовић, Мехо Пузић, Зора Дубљевић и многи други.

Пошто сам као мој отац био често премјештан трећи круг настављам у Никшићу са породицом. Живимо подстанарски живот, а ту у граду спорта сам са екипом Бајо Пивљанин постигао велики успјех у фудбалу. Успјели смо да освојимо прво мјесто у црногорској лиги фудбала и учествујемо у квалификацијама за Лигу шампиона у шкотском граду Перту. За екипу су играли: Ранко Манојловић, Бранислав Вуковић, Миливоје Дондић, Дарко Ђаласан, Илија Вучковић, Бојан Бајовић, Никола Перовић, Саша Гојковић, Бранко Ружић, Милош Осмајић. Успјели смо да победијемо домаћина Перт Салтирес и првака Њемачке Цротија Берлин, али то није било довољно за пласман у друго коло. Ипак, те двије побједи су највећи успјех једне екипе из Црне Горе у овом рангу такмичења. Сада смо у Подгорици и даље трчимо трећи круг и некако са појавом короне у Подгорици је однекуд бануо професионални боксер Милисав Мамба Богдановић. На тренутак се сјетих текста у Побједи са насловом „Вратио се Мамба“ који је написао Боби Перовић. Он каже, између осталог, да га је затекао на Пишчу са сјекиром у рукама која му је на тренутак замијенила рукавице – пад велики, али се морало живјети од нечега. „Гледао сам мечеве у Никшићу и заволио бокс“, каже Мамба, познати боксер из Пиве, „Сретен Ђето Дондић ме је просто увукао у дворану. Прве боксерске кораке почео сам код Жарка Мијатовића који је одгојио доста никшићких мајстора ринга“ и ко зна како Мамба се срео са менаџером Јожефом Пахлером. Први меч имао је против Клоде Калада из Заира који је пао у трећој рунди. Мамба је нанизао 21 професионални меч, а сада се тренутно преоријентисао на фудбал и успјешно тренира један тим из Гане. Браво, Мамба, и срећно!

„БАЈО ПИВЉАНИН“ ЈЕСЕЊИ ПРВАК ЦРНЕ ГОРЕ У ФУТСАЛУ

Корак по корак, степеницу по степеницу и на зимски одмор играчи КМФ Баја Пивљанин из Плужина одлазе са највисочије позиције. Од

средине септембра до почетка децембра наши фудбалери одиграли су 10 прволигашких утакмица и само једном терен напустили погнуте главе. Све је почело још у августу,

могли смо сваку ноћ ове момке да видимо на градском терену малих спортова како вриједно тренирају и припремају се физички и тактички за оно што их је чекало. Њих 20-так

из дана у дан.

Тако спремни, жељни игре јер је пауза од такмичења била предуга а усљед ситуације са корона вирусом сви љетњи турнири као и МОСИ игре били су одложени.

Већ у првом колу против актуелног вицешампиона државе екипе Брсково из Мојковца показују да ће бити итекако озбиљан учесник овогodiшњег такмичења. Више него заслужена пobjеда у првом колу (6-2). Одмах наредног викенда гостовање у Подгорици екипи Мирабиле моде и још убједљивија пobjеда. Коначних 9-1 за наше момке. Да све не иде глатко и да се за сваки бод мора добро ознјити видјели смо у наредном мечу гдје су момци из Плужина уз доста муке иако апсолутни фаворити савладали госте из Колашина резултатом 5-4. Чекала су их и два дербија која ће, испоставиће се, усмјерити ток сезоне. Прво је у Никшићу гостовала непоразена до тог тренутка екипа из Улциња, предвођена са клупе прослављеним играчем малог фудбала Сафетом Калезићем. И био је то прави дерби. Водили су гости у два наврата, наши стизали, и на крају престигли и забиљежили 4. везани тријумф. Лијепо је било видјети извјештаје дневних листова и портала са сликама ових момака и хвалоспјевима новинара. Ипак много времена за уживање није било, већ наредног викенда морало се у Подгорицу, на ноге актуелном шампиону, екипи која је скуп репрезентативаца Црне Горе, која из себе има велики број спонзора. И није добро почело, као да су наши играчи превише респектовали противника. Имали су Подгоричани великих 2-0 на старту другог полувремена. Али како кажу финиш дјело краси, тако је и било, као да је неко „укључио“ играче „Баја Пивљанина“. Нестао је онај респект према противнику и за 5 минута од 2-0 до 2-3. Овом пobjедом осим што је задржана прва позиција изједначен је и клубски рекорд са пет стартних везаних тријумфа. Веома неугодна и искусна екипа КМФ Никшић нанијела је у седмом колу, испоставиће се, и једини пораз нашим момцима у јесењем дијелу

шампионата. На крају је било 6-5 за Никшићане. Уз уписан неуспјех десиле су се и повреде пар веома битних играча. Срећом, испоставиће се на крају да је ово био само лош дан. Већ у следећем мечу против екипе Прушке из Бијелог Поља уписана је рутинска победа, на крају 5-2, а могло је и убједљивије. Наставак серије против Студенског дома резултатом 2-1, па против Цаттара из Котора 3-1. И на крају меч са ФЦ Оногштом. Екипи из Плужина је довољан био и бод за наслов јесењег првака, а играчима Оногшта бодови значе зону плеј офа и укључивање у борбу за титулу. Велики број заједничких тренинга довео

је да не буде непознаница. И тако је и било, на крају је одлучио један добар потез, овог пута нашег Косте Вуковића и уписана је и девета победа. Кроз историју гледано мало

ЗЛАТНИ МОМЦИ

У екипи су **Балша Ђурковић, Дејан Ћаласан, Михаило Ристић, Огњен Шушић, Марко Вуковић, Неђељко Дурутовић, Коста Вуковић, Мирко Дурутовић, Митар Кандић, Дарко Ћаласан, Милош Осмајић, Радван Радоњић, Славен Сукновић, Милош Малтез, Горан Делић, Немања Крунић, Марко Кецојевић, Милун Бајагић, Стефан Ћаласан и Бранимир Кандић вођени са клупе тренером Миловојем Дондићем. Ту су и чланови клуба: Милош Голубовић, Велибор Ћаласан, Александар Крунић, Никола Додеровић и Владо Шашовић.**

клубова се може похвалити оваквим скором на полусезони. Како је све то видио тренер екипе Бајо Пивљанин Миливоје Дондић:

„Још једном се показало колико

је физичка припремљеност битна за овај спорт, и колико ови момци могу кад су пуни снаге. Максимално коректно смо одрадили припремни период што је на крају дало резултата. У појединим утакмицама баш та физичка припремљеност дошла је до изражаја. Морам истаћи да су на самопоуздање екипе посебан утицај имале победе против Улциња и Титограда када смо из минуса успјевали великом жељом и борбеношћу да преокренемо резултат“. Рекао је Дондић.

Према његовим ријечима, веома битно за добар резултат је то што у екипи влада изузетно добра атмосфера. Играчи се и мимо терена

друже. Велики допринос оваквом резултату дали су и момци који су још тренажном процесу. Сваки испоштован тренинг је важан, а готово играчи из Никшића и Подгорици нису могли да присуствују тренинзима.

„Лијепо је било протеклих пар мјесеци видјети да је велико интересовање наших суграђана за резултате, њихове честитке, коментари... И поред овако добрих резултата морамо имати у виду да је ово тек прво полувријеме. У наставку такмичња пред нама је паклен распоред. Очекују нас гостовања у Мојковцу, Колашину, Улцињу, Бијелом Пољу, Котору, а сви ће бити жељни да скину

скалп јесењем шампиону. Наставак припрема заказали смо за 10 јануар. Посебна пажња обратиће се на још бољу физичку припремљеност, готово ако се има у виду да нас по завршетку чека плеј оф. Сваки играч мора бити на максимуму својих могућности. За све ово дугујемо велику захвалност општини Плужине, и Парку Природе Пива који су не само ове године, већ и претходних кад резултат није био на овако високом нивоу, имали слуха за овај спорт и ове момке, подржавали. Сигурно смо да ће тако бити и у будућности, а ми ћемо дати све од себе да наш град представимо у најбољем свјетлу“, оцијенио је Дондић.

Мислио сам да је мјешина пуна КАЈМАКА КАМЕН

ЈЕДНОГ ЛЕПОГ ЈУЛСКОГ ДАНА ПОЛАЗИМ НА ПУТ, ВАДИМ ВОЗНУ КАРТУ ЦРВЕНКА-НИКШИЋ, НЕМАЈУЋИ ПРЕСТАВУ О ДУЖИНИ И ТРАЈАЊУ ПУТА. КРЕЋЕМ ИЗ ЦРВЕНКЕ ОКО 11 ЧАСОВА ЗА СОМБОР ГДЕ ПРЕСЕДАМ ЗА БОГОЈЕВО И ХВАТАМ ВОЗ ЗА ВИНКОВЦЕ. У ВЕЧЕРЊИМ САТИМА СА ПУТНИЧКИМ ВОЗОМ ЗА САРАЈЕВО У КОЈЕ СТИЖЕМ У ЈУТАРЊИМ ЧАСОВИМА, НА НОВОЈ ЖЕЉЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ. НАСТАВАК ПУТА У ПОПОДНЕВНИМ САТИМА ИЗ САРАЈЕВА СА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ УСКОГ КОЛОСЕКА, И УКРЦАВАМ СЕ У ВОЗ ЗВАНИ ЋИРА НА ПУТ ЗА НИКШИЋ. НАВИКНУТ НА ВОЈВОЂАНСКУ РАВНИЦУ, ПРЕДЕО КРОЗ КОЈИ ПРОЛАЗИМ ПЛАНИНСКИ А ВОЗ НА МОМЕНТЕ ИДЕ БРЗИНОМ ПЕШАКА И ВУКУ ГА ДВЕ ЛОКОМОТИВЕ УЗ ИВАН ПЛАНИНУ, ТЕ СЕ НЕ СКИДАМ СА ПРОЗОРА ЧУДЕЋИ СЕ ЛЕПОТИ ПРЕДЕЛА КРОЗ КОЈЕ ПРОЛАЗИМО. ВАГОНИ ВОЗА БИЛИ СУ У УНУТРАШЊОСТИ ОД ДРВЕНИХ КЛУПА, БЕЗ ОЗНАКА СЕДИШТА А У НАШЕМ ВАГОНУ СА ПЕДЕСЕТ ПОСТО ВИШЕ ПУТНИКА НЕГО ШТО ЈЕ КАПАЦИТЕТ ВАГОНА, АЛИ СУ СЕ ПУТНИЦИ МЕЂУСОБНО СОЛИДАРИСАЛИ УЗ ОБИЉЕ ШАЛА И ИНТЕРЕСАНТНИХ ПРИЧА ПУТНИКА. ДРУГИ ДАН ПУТОВАЊА БЕЗ СНА, А ЈА НЕ ОСЕЋАМ УМОР, КОЈИ ЈЕ ПОТИСЛА МОЈА РАДОЗНАЛОСТ. ДОК СЕ ГОД ВИДЕЛО БИО САМ НА ПРОЗОРУ И УЖИВАО ПОСМАТРАЈУЋИ ПРЕДЕЛЕ КРОЗ КОЈЕ СМО ПРОЛАЗИЛИ

Пише: Милан КЕЦОЈЕВИЋ

Из породичног албума

Четврти дан од почетка путовања аутобусом крећем за Плујине. У то време пут Никшић-Плујине био је од туцаоника, сем пар километара асвалта на излазу из Никшића. На путу, први пут видим да се сено услед лета вози саоницама; у Војводини су се саонице користиле само у периоду зиме, кад је било снега. Дивио сам се возачу аутобуса на спретности савлађивања уског пута а нарочито у обиласку саоница са сеном које се вукла говеда. На Крстац стижемо око 11 часова те преко дрвеног моста се упућујем према Боричју, уз савете које сам добио у успутним кућама. Братственик Благота Кецојевић, кад је дознао да сам се сам упутио за Боричје, сустигао ме је и посаветовао ме којим стазама да идем. За мене који сам се до тада кретао само војвођанском равницом, све је интересантно а поготово поглед према кањону Пиве и Пивској планини. Коначно стижем

на улазак у село, где затичем пуно чобана на сталном извору воде, званом Сопот. Питам децу има ли међу њима Кецојевића, и на моје велико изнанађење јавише се више од половине њих, јер нисам имао представу о бројности нашег братства у Пиви. Одводе ме до братственика Андрије коме сам се представио и објаснио да сам дошао у посету стрицу Васку. Пошто нисам јавио дан мог доласка у Пиву, а стрико Васко је са породицом бијо на катуну, обавестио их је да ме очекује и кад дођем да му јаве. И тада проради ЕХО телефон. Са брда на брдо до Пишћанског брда где је како ми рекоше ИЗЉЕГО Васко са фамилијом као и брат му Милета са својом фамилијом. Стиже одговор уз препоруку да се не упућујем сам на пут до катуна, но да ће они доћи за мене, а да их ја чекам у њиховој кући (тада се куће нису закључавале).

У поподневним сатима стиже стрико са ћеркама Жале, Зором и

сином Дејаном и саоницама које су вукла говеда. После срдачног поздрављања кренусмо на катун, но стрик ми не да да идем пешке уза страну, сматрајући да ми Војвођани нисмо навикли на такав напор, но да седим на саоницама. Морао сам да послушам али сам кад год стрик не гледа искакао из саоница и са рођацима ишао пешке, но кад би се стрико осврнуо и видео да идем пешке грдио је децу да ме то они наговарају.

Коначно после више од четири дана пута стижем на катун. Сви су љубазни, стрика Васко, стрина Марија и њихово осморо деце, а сви се од срца труде да ми удовоље, односно укажу пажњу.

На катуну постоји посебна колиба за нас Војвођане, јер нисмо навикли на вуну, па је у истој бела постељина. Улазим у колибу да се раскомотим и на вешалици која је била доста високо постављена покушавам да обесим јакну, те сам хтео да станем на ка-

Из породичног албума

мен, кад брат Дејан повика, не стој на то, није то камен већ мјешина са кајмаком, а што сам ја први пут тада видео.

Стрина је спремила вечеру, проју од јечменог брашна са младим сиром и кајмаком. Катун је био на два нивоа, на горњем где се кувало био

је сто за којим су седели стрина и стрико а на доњем нивоу сто са клупама за којим су седела деца, а у продужетку биле су полице на којима су били карлице за скидање кајмака. За мене је био постављен посебан сто за којим сам седео.

Вечера је била послужена, стрина и стрико ме посматрају испод ока, а ја не вечерам. Стрина ми се почела извињавати, јер мисли да ми се качамак од јечменог брашна не свиђа јер сам се у Војводини навикао на другачију храну.

Кажем стрини да сам пробао качамак и да ми се исти свиђа.

„-Па што Милане не једеш ...

-Јешћу стрина кад ми дате да седим за столом са осталом децом...

-Мој Милане, ми смо те одвојили да не останеш гладан, јер они брзо једу па их ти не би стижа.“

Прешао сам за сто са осталом децом и нису ме више од њих одвајали. **(Наставиће се)**

БИОГРАФИЈА АУТОРА

Кецојевић Спасоја Милан (Јосифово, Македонија, 1940. године), дете колониста. Из Македоније протерани од стране Бугара и били избеглице у Лесковцу. По завршетку другог светског рата колонизовани у Црвенки, Војводина, 1945. године. Основну школу, гимназију и други степен ПМФ-а завршава уз рад. Радио у просвети Војводине, прво као професор, потом као директор гимназије у Апатину, а затим и као спољни сарадник Регионалног просветног завода и члан оцењивачког одбора Завода за издавање уџбеника Војводине. Учесник конгреса МФА Југославије (математичара, физичара, астронома), конференције физичара Србије као и конференције педагога Војводине. У оквиру друштва МФА Војводине организује покрајинска, републичка, савезна такмичења младих физичара и математичара. За свој просветни рад добија звање педагошког саветника, а добитник је и низа друштвених признања: Награде ослобођења СО Апатин, Повеље Скупштине републике Србије због изузетног доприноса у развоју васпитања и образовања. Након пензионисања живи у Херцег Новом.

БОРБЕ

Душа пјевуши анђелску пјесму,
Уши чују Хиландарско појање,
Мозак и тијело штрајкују...

Усне шапућу молитве...

Сви су демони на леђима,
Живот свакодневно кајање,
Пад на спасење позива...

Усне шапућу молитве...

Препуштен свом страдању,
Очај измами осмијехе,
Сузе к'о кише падају...

Усне шапућу молитве...

НЕПОЗНАТОЈ

Миришеш на мени неко непознато цвијеће
Због ког ми мисли лебде над пољима гријеха,
Замишљене одлуке ничу као печурке
Послије кише коју шаљу облаци твог осмијеха.

Непримјетним корацима примиче се јесен,
Ал' све око тебе подсећа на прољеће,
Срце ми протресу таласи енергије
Кад испод црне косе заискре ти зенице.

Занијемих на тренутак пред твојом љепотом,
Но све ми се то као вјечност учини,
Остављен са чекањем на неко ново јутро
Кад судбина одлучи да путеве нам укрсти.

РИЈЕЧ

Ја теби ријеч,
Ти мени ријеч,
Дадосмо ријеч...

Ти мени ријеч,
Ја теби ријеч,
Ухватисмо се
За ријеч...

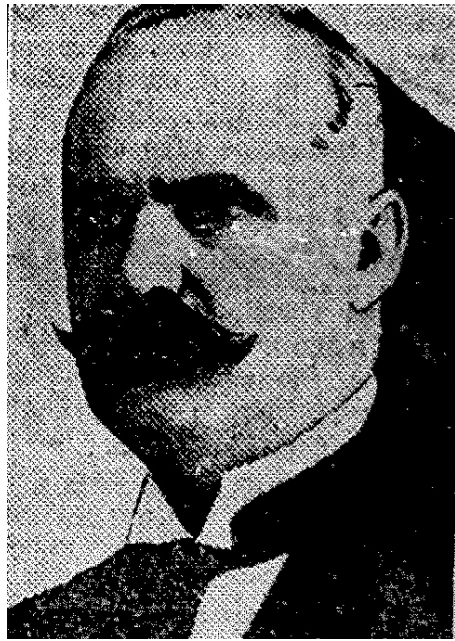
Ријеч по ријеч
Па пропаст...

Није ли лијепо
Ћутати?
Није ли лијепо
Не започињати?

Јер је на крају
Увијек само
Једна ријеч
Која све остале
Токове ријечи
Обесмишљава.

Јован Павла Гломазић је рођен 11. јуна 1990. године у Подгорици, тадашњем Титограду. Основну школу, започету у Плужинама и Гимназију завршио је у Никшићу, а Правни факултет у Подгорици на Универзитету Црне Горе, оба смјера: Безбједност и криминалистика и Правне науке. На пјесничком конкурсима „Радуле - Жељко Дамјановић“ у Плужинама освојио је четири награде: 2002. - трећу и 2003, 2007. и 2008. другу награду, за појединачне пјесме. Добитник је прве награде књижевног конкурса „Спасоје - Пајо Благојевић“ 2012. године за необјављену збирку поезије, која се такође додјељује у Плужинама, у оквиру манифестације „Пјесничка ријеч на извору Пиве“. Прва, награђена збирка поезије „Кораци живота“ објављена му је 2013. године у издању Центра за културу Плужине. Другу књигу, „Макадам“, објавио је 2018. године у издању ИТП „Унирекс“ Подгорица, ИТП „Унирекс“ Београд и „Unireks grup“ Подгорица. Студент је магистарских студија на Правном факултету Универзитета Црне Горе, а живи и ради у Подгорици.

СВЕТОЗАР ТОМИЋ

СВЕТОЗАР ТОМИЋ: ПИВА И ПИВЉАНИ (7)

Професор, историчар, етнограф и географ Светозар Томић (1872-1954) својом интердисциплинарном студијом „Пива и Пивљани“, која је у издању САНУ промовисана 1949. године, дао је огроман научни допринос за наш крај. Из те студије у неколико наставака објавићемо изводе из њеног посебног дијела који је посвећен насељима и породицама у Жупи и на Планини. Ријеч је о истраживањима које је овај научник објавио прије Другог свјетског рата, боравећи у Пиви и проучавајући литературу

Она херцеговачка изрека "Херцеговина цио свијет насели а себе не расели" може се лепо применити и на Пиву. Пива је мала, њена су прва насеља малобројна, али Пивљана има по свима српским крајевима.

Исељавање из Пиве почело је рано. Већ крајем XVII века имамо Пивљана у Боки Которској као виђених породица. То се исељавање наставља кроз сва времена и траје до најновијег доба.

ПИВЉАНИ ИЗВАН ПИВЕ

Према предању и подацима могло би се рећи да су била три главна периода у исељавању Пивљана: један у другој половини XV века, у времену пропадања српских државица; други у првој половини XVIII века, у времену устанака, и сеоба под патријархом Арсенијем IV Шакабентом; и трећи крајем XVIII и почетком XIX века, у доба Кочине крајине и устанака за ослобођење. Исељавање је у првом периоду било управљено ка Боки Которској, Далмацији и ка северозападу; у другоме ка Босни и Подрињу, односно Славонији, а у трећем ка Староме Влаху, одакле су се неки исељеници етапно спуштали у Подриње, у Ваљевску Подгорину и у Шумадију. Тако има данас Пивљана у Боки, у Херцеговини, у Босни, у области старе Рашке и у северној Србији. Сви они знају да су пореклом из Пиве, а неки знају кад су се иселили и од кога су рода.

Према подацима у досадашњим књигама Академијине публикације "Насеља и порекло становништва" има Пивљана изван Пиве у овим пределима:

1) У Дробњаку су Пивљани:

Божовићи, Голубовићи и Пицурићи у Дубровску. Они су од Ушћумлића и доселили су се око средине прошлог века на земљу дробњачку као чифчије. А Ракетићи на Добријем Селима и Вуковићи на Боровцу раније су досељеници из Пиве. Сви славе Св. Јована.

2) У Полимљу и Потарју су Пивљани:

Бајиловићи у Врановини, славе Св. Јована, Василијевићи у Орљу, славе Св. Ђорђија, Пивљани у Крћу, славе Св. Архангела, Пијевци у Голешу и Славотићу - славе Св. Јована,

Пијуци у Кричку, муслимани, ПузиРви, Власоње, у Ђурашићима, Тооцима, Барицама, Бабинама, Џурову и Избичњу - славе Св. Николу, Станојевићи у Црнузи, Тешовићи у Ограђеници, славе Св. Ђорђија, Шалипури у Голешу, Тооцима и Мажићима, има их у Србији, славе Св. Јована.

3) У Вишеградском Старом Влаху Пивљани су:

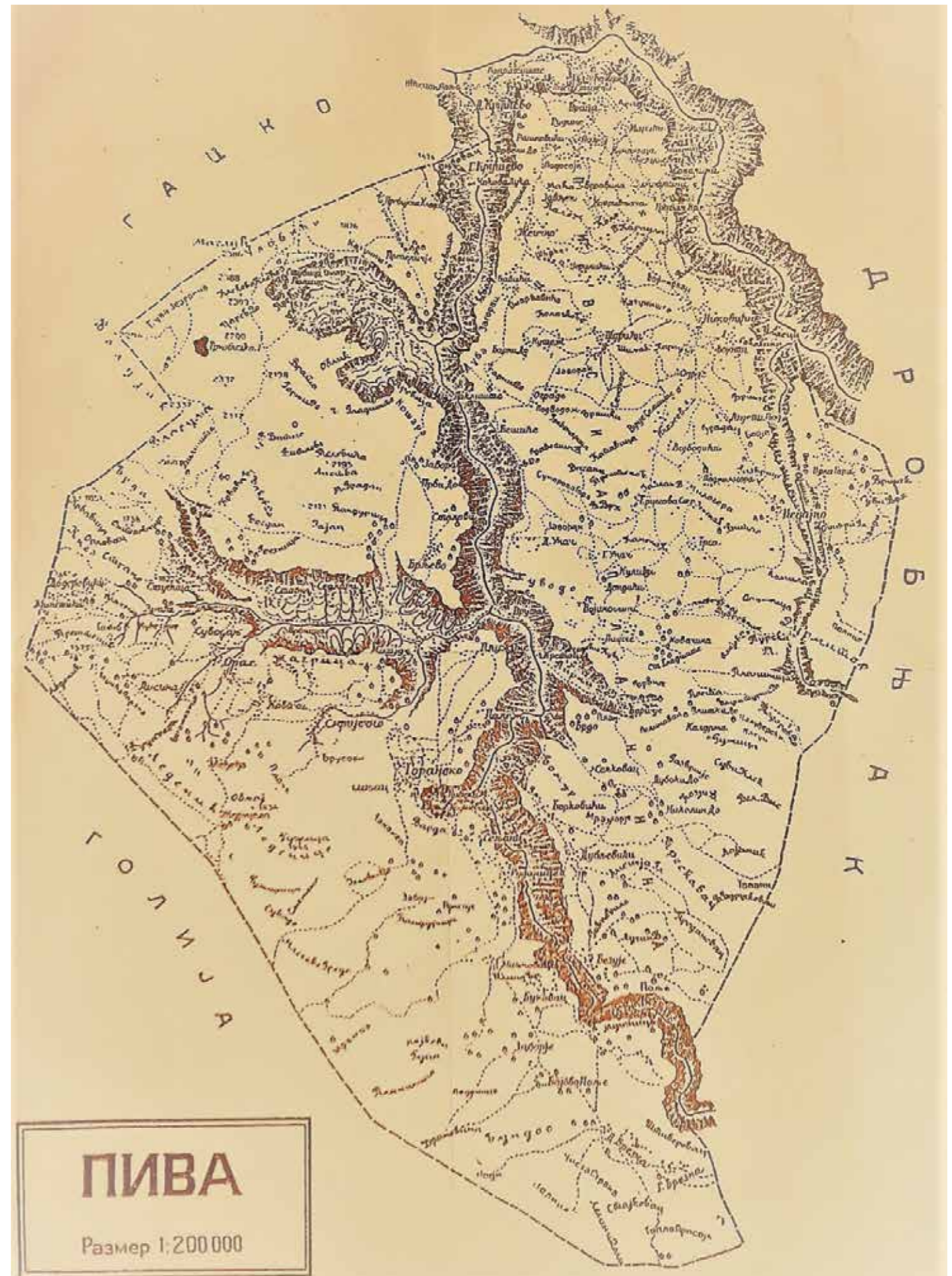
Сташевићи и Тотихи у Пријеворцу и Јовановићи у Зубачу, сви славе Св. Јована. Ове су три породице истог рода, а род су са Јелисавчићима у Биоски у Ужичком округу. Сви су од Бајагића из Пиве. Крунићи у Штрбачкој Ријечи од Крунића из Пиве, ту досељени пре 150 година; славе Св. Јована. У Сребрничком срезу има Крунића под именом Томића и Миличића. Прво су се отселили из Пиве у Пећ па онда у Сребрницу.

4) У Ужицу су Пивљани:

Љешевићи досељени шездесетих година прошлог века; и Цицварићи у селу Никојевићима од Гаговића с Безуја.

5) У Ваљевској Колубари и Подгорини Пивљани су:

Пимићи (њихов су род: Панићи, Бранковићи, Антонијевићи, Станковићи, Адамовићи) у селу Дупљају, сви славе св. Јована. Терзићи у с. Кланици, славе св. Јована (с њима су род Мијатовићи, Мосоровићи и Ристићи). Дудићи (род са Џодићима) у Клинцима, славе св. Ђорђија. Тодоровићи у Кључу и Ђуричићи у Рајковићу, досељени у првој половини XVIII века - славе св. Ђорђија. Пиваљевићи и Танасијевићи у Кључу, досељени у првој половини XVIII века - славе св. Ђорђија.

Перишићи у Сушици (Колубара), досељени у првој половини XVIII века - славе св. Ђорђија. Вујичићи и Алимпићи у Туђину досељени у првој половини XVIII века - славе св. Ђорђија.

6) У Сарајевском Пољу Пивљани су:

Јошиловићи у Долцу, досељени пре 135 година, звали, се у Пиви Пијуци - славе св. Арханђела. Васићи у Лукавицама, у Крупцу, у Старој Гори, у Кијеву, у Пољанама од Ацића су - славе св. Јована. Анићи у Нецарићима: од Васовића. Радојевићи у Лужанима од Радојевића; досељени пре 80 година - славе св. Николу. Шоје у Осијеку, од Бајовића - славе св. Николу. Чепици у Осијеку од Априца - славе св. Илиј. Мићићи у Рељеву, од Бошковића - славе св. Николу. Моћевићи у Слатини, од Ацића - славе св. Јована[123]). Јевтановићи у Сарајеву - св. Саву.

7) У Горњем Драгачеву - Србија - Пивљани су:

Микановићи и Мишевићи досељени пре 140 година - славе Игњатијев-дан.

8) У Херцеговини Пивљани су:

Старовићи, Слијепчевићи, Поповићи и Давидовићи у Самобору - славе св. Саву.

9) У Лепеници (Шумадија): Гојковићи у Белошевцу, славе св. Јована.

10) У Ваљевској Тамнави: Кованчићи у Јабучју, досељени, у првој половини XVIII века - славе св. Ђурђиц. Крсмановићи у Забрежју, досељени у првој половини XVIII века; славе св. Јована Кузмановићи у Букору, досељени првој половини XVIII века, славе св. Јована. Марићи у Љутицама, досељени у првој половини XVIII века, славе св. Николу. Поповићи у Палусима, досељени у другој половини XVIII века, славе св. Ђорђија]. Симонићи у Радљеву (зову се и Ивковићи) досељени у првој половини XVIII века, славе св. Јована.

11) У Боки Которској Пивљани су:

Пивљани у Подима, ту се помињу

Фото: Парк природе Пива

1693 године; славе св. Ђорђија. Миљутиновићи у Крушевицама - ту се помињу 1693 године - славе св. Николу.

12) У Рађевини Пивљани су:

Живковићи, Обрадовићи, Бранковићи, Тадићи, Пурићи, Тамићи, Ђукановићи, Матићи, Пурковићи, Васиљевићи, Ђирковићи, Марковићи, Степановићи, Недељковићи, Ђурићи, Ђирићи, сви у Костајнику, досељени у почетку XVIII века; славе св. Архангела.

Митровићи, Марковићи, Илићи, Деспотовићи, Петровићи, Мишковићи, Ковачевићи, Вујићи, Марковићи, Благојевићи, Ђурићи,

Мићићи, Тадићи, Јакшићи, Грујичићи, Симићи, Панћићи, Мијатовићи, Пешићи, Јокићи, Грбићи, Ђукићи, Бојићи, Деспићи, Гајићи, Кузмановићи, Лукићи, Стевановићи и Петковићи - сви у Церову, доселили се у XVII веку, славе св. Ђурђија.

Дивљаковићи у Кржави, доселили се у првој половини XVIII века, славе св. Архангела.

13) У Јадру Пивљани су:

Антонићи, Никићи, Илићи, Јовановићи и Богдановићи у Зајачи, доселили се почетком XVIII века, слава им је св. Ђурђиц. Матићи, Томићи, Восиљевићи и Јовићи у

Зајачи, досељени у првој половини XVIII века, славе св. Јована. Панћићи, Ђунићи, Ковачевићи и Антонићи у Пасковцу, досељени у првој половини XVIII века, слава им је св. Ђурђиц. Ђор-Илићи у Плочи, доселили се у првој половини XVIII века, славе Срђев-дан. Јеринићи (старо презиме Кујунџићи) у Клуццима, досељени у првој половини XVIII века, славе св. Николу. Драгићевићи и Добриловићи у Тршићу, досељени у другој половини XVIII века, славе св. Јована. Игњатовићи у Кореници, досељени у другој половини XVIII века, славе св. Ђурђиц. Лазићи, Гајићи, Стевановићи, Матићи и Петровићи - сви у Помијачи, дос-

елили се у првој половини XIX века - славе св. Јована.

14) У Грузи Пивљани су:

Тијанићи у Гледићима, досељени из Колашина у време Карађорђево, славе св. Петку. Марковићи у Љуљацима, доселили се у првој половини XVIII века, славе св. Јована, од потомака Баја Пивљанина. Павловићи, Петронијевићи, Мијатовићи у Љуљацима род с Марковићима, доселили се пре Карађорђа, славе св. Јована. Марковићи (Пантелићи, Филиповићи, Драговићи и Алексићи) у Љуљанима, досељени пре Карађорђа, славе св. Јована. Милићи, Красојевићи, Радошевићи и Са-

рићи, род с Марковићима; у Љуљацима, славе св. Јована. Бачаревићи у Радмиловићу, доселили се пре Карађорђа, славе св. Јована Мрљеши (Павићевићи, Синђићи) у Топоници, славе св. Јована. Мићићи (род Марковићима у Љуљацима) у Опланићима, дошли после Карађорђа из Чајетине, славе св. Јована.

Без сумње има осим ових изређаних породица још доста Пивљана у нашим крајевима. Надати се, кад изађе ова књига да ће се многи јавити да су Пивљани и да ће се ова глава исправити и допунити.

Услед непрестаног сељакања и услед турске управе многе су наше породице изгубиле своје старо презиме, а многе су презиме често мењале. Због тога често налазимо код нас да цело једно село слави исту славу и да су му све породице једног порекла, а међутим имају по десет, па и више, родова са разним презименима. Добро би било да се просто законом забрани да се презимена мењају.

Овако широко распрострањење Пивљана изван матице у Пиви: по суседним пределима Херцеговине и Црне Горе са Боком Которском, по Потарју, Полимљу, Вишеградском Старом Влаку и осталој старој Рашкој, по Грузи, Лепеници и осталој Шумадији, по Рађевини, Јадру и осталом Подрињу, по Драгачеву, Ужичком крају, Ваљевској Подгорини, Колубари, Тамнави са другим крајевима Србије, Сарајевском Пољу и осталој Босни, - одакле су исељени Пивљани одржавали везе са својом матицом у Пиви, - допринело је извесној нарочито истакнутој историској улози ове (планинске области у старој Херцеговини.

То је не само одржавање националне везе између Пиве, са архимандритом Пивско. Већ је то такође и предлог Пивског архимандрита Арсенија Гаговића, поднесен лично у Петрограду 21 новембра / 13 децембра 1803 године, дакле уочи Устанка у Србији, о. оснивању Словенско-српске државе под заштитом Русије.

(У следећем броју: Психичке особине Пивљана)

Приредио: Радмило ТАДИЋ

Фото: Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com